

İlham Əliyev müstəqillik dövrünün ən böyük istilik- elektrik stansiyasının təməlini qoydu

Fevralın 13-də Bakıda "Gülüstan" sarayında müstəqillik dövrünün 1280 MVt gücündə ən böyük istilik-elektrik stansiyasının təməlqoyma mərasimi keçirilib. AZƏRTAC xəbər verir ki, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev tədbirdə iştirak edib. Dövlətimizin başçısı tədbirdə çıxış edib.

İlham Əliyev müstəqillik dövrünün ən böyük istilik-elektrik stansiyasının təməlini qoydu

Prezident İlham Əliyevin çıxışı

- Hörmətli xanımlar və cənablar. Hörmətli qonaqlar. Bu gün biz Mingəçevir şəhərində yeni 1280 meqavat gücündə elektrik stansiyasının təməlinin qoyulması mərasimində toplaşmışıq. Əminəm ki, biz yaxın zamanlarda - 2025-ci ildə bu stansiyanın açılışını qeyd edəcəyik.

Bu, çox əlamətdar hadisədir, ölkəmizin enerji potensialını böyük dərəcədə gücləndirəcək, eyni zamanda Mingəçevir Azərbaycanın elektroenergetika mərkəzi kimi önəmini daha da artıracaq. Onsuz da Mingəçevir hazırda elektroenergetika sahəsində bizim əsas şəhərimizdir. Mingəçevirdə fəaliyyət göstərən elektrik stansiyası bu gün ölkəmizin elektrik enerjisinə ehtiyacının böyük hissəsini ödəyir.

Mingəçeviri nəinki Azərbaycanın, ümumiyyətlə, Qafqazın enerji mərkəzinə çevirən Ulu Öndər Heydər Əliyev olmuşdur. Onun rəhbərliyi və təşəbbüsü ilə ötən əsrin 70-ci illərində, daha doğrusu, 1976-cı ildə Mingəçevirdə böyük elektrik stansiyasının təməli qoyulmuşdur. Böyük stansiyanın birinci blokunun 1981-ci ildə Heydər Əliyevin şəxson iştirakı ilə açılışı olmuşdur.

Ümumi generasiya gücü 2400 meqavat olan stansiya ölkəmizin nömrəli enerji potensialı, ümumiyyətlə, sonayə potensialının böyük hissəsini ödəyərək imkan verdi ki, hətta müstəqilliyimizin ən ağır illərində, ilk illərdə Azərbaycanda elektrik enerjisi ilə təchizat təmin edilmiş. Halbuki o vaxt Bakıda və Azərbaycanın müxtəlif yerlərində yaşamış insanlar yaxşı xatırlayır ki, o dövrdə hətta elektrik enerjisi kəsilibdi, kəşir var idi, özümüzlə təmin edə bilmirdik. Amma buna baxmayaraq, əsas yükü o zaman məhz Mingəçevir Elektrik Stansiyası öz üzərinə götürmüşdü.

Təbii ki, illər keçdikcə istənilən infrastruktur köhnəlir, o cümlədən Mingəçevir Elektrik Stansiyasının yenidən qurulması prioritet məsələlərdən biri idi və mənim göstərişimlə 2018-ci ildə stansiyanın təməli yenidən qurulması prosesi başlamışdır. Qısa müddət ərzində - artıq iki ildə 8 blok tamamilə yenidən qurulmuş və istifadəyə verilmişdir. Beləliklə, 2020-ci ildə stansiya, necə deyirlər, öz əzəli gücü ilə yenidən işləməyə başlamış və 2400 meqavat generasiya gücünə malik olmuşdur.

Onu da bildirməliyəm ki, bərpa-yenidənqurma işləri nəticəsində təqribən 600 meqavatdan çox itirilmiş güclər bərpa edildi və bu da öz-özlüyündə yeni bir böyük stansiyanın tikintisi deməkdir.

Mingəçevir Elektrik Stansiyasının önəmi İkinci Qarabağ müharibəsi zamanında bir daha böllü oldu. Çünki o vaxt döyüş meydanında məğlub olan Ermənistan Azərbaycanın mülki obyektlərini də atəşə tutdu, yüzlərlə yaşayış evi tamamilə dağıdılmışdı, yüzə yaxın dinc insan həlak olmuşdur, o cümlədən Mingəçevir Elektrik Stansiyası da atəşə tutulmuşdu, uzaqmənzilli raketlərlə atəşə tutulmuşdu. Bu raketlərin bir çoxu Azərbaycanın hava hücumuna qarşı müdafiə sistemləri tərəfindən məhv edildi, bəziləri isə hədəfə dəymədi. Yeni döyüş meydanında məğlub olan Ermənistan məhz Azərbaycanın elektrik potensialının əsas mərkəzinə sıradan çıxarmaq istəyirdi. Ancaq buna nail ola bilmədi.

İndi isə Mingəçevir şəhərində Azərbaycanın və nəinki Azərbaycanın, bütün Qafqazın elektroenergetika mərkəzi kimi yeni dövrü başlayır, təxminən 1300 meqavat gücündə olan stansiya, əlbəttə ki, bizim potensialımızı böyük dərəcədə gücləndirəcək. Bu, Azərbaycanın enerji təhlükəsizliyinə verilən növbəti töhfə olacaqdır.

boti töhfə olacaq, yüzlərlə yeni iş yerləri yaranacaq və beləliklə, Azərbaycan öz imkanlarından tam istifadə edərək həm daxili tələbatı ödəyəcək, həm elektroenergetika, həm də təbii qaz sahəsində daha böyük addımlar atacaq. Çünki yeni tikiləcək stansiyada şərti yanacaqın sərfiyyatı kifayət qədər aşağıdır və bu, imkan verəcək ki, ildə təqribən 800 milyon kubmetr və ya 1 milyard kubmetr qaza qənaət edilsin. Bu gün Avropa məkanında Azərbaycan qazına böyük tələbat olduğu üçün bu eyni zamanda Avropanın enerji təhlükəsizliyinə növbəti töhfə olacaqdır.

Onu da bildirməliyəm ki, yeni tikiləcək bu stansiyanın müasir standartlara cavab verməsi nəticəsində karbon qazının miqdarı çox böyük dərəcədə - 2 milyon ton azalacaq və beləliklə, ətraf mühitə də bunun çox böyük faydası olacaqdır.

Stansiya Azərbaycanın daxili resursları çərçivəsində inşa ediləcək. Onu da bildirməliyəm ki, mənbə verilən məlumata görə, stansiyanın ümumi dəyəri təqribən 400 milyon dollar qədər olacaq və elektroenergetika sahəsini yaxından bilən insanlar bilirlər ki, təxminən 1300 meqavat gücündə olan stansiya keçəyə başa gələ bilər. Yəni bu stansiya sərəf ediləcək vəsait, bir qayda olaraq, bu böyüklikdə stansiyaların tikintisinə sərf olunan vəsaitdən 3-4 dəfə aşağıdır. Bunun da səbəbi, əlbəttə ki, səmərəlilikdir. Eyni zamanda bunun səbəbi odur ki, Mingəçevirdə artıq güclü elektroenergetika infrastrukturunu yaradılmışdır və bu stansiyanın məhz Mingəçevirdə inşa edilməsi də ilk növbədə bu məqsədi güdür.

Ona görə biz az vəsaitlə böyük enerji potensialına malik oluruq. Eyni zamanda ödəniləcək vəsaitin 60 faizi "Azərnerji"nin öz vəsaiti hesabına təmin ediləcək. Qalan 40 faiz isə kreditlər vasitəsilə təmin ediləcək. Yəni nəzərə alsaq ki, burada iş əmsalı çox yüksək olacaq, təbii qaza böyük qənaət olunacaq, bir neçə il ərzində əminəm ki, bu stansiyanın fəaliyyəti nəticəsində həm qoyulan vəsait qayıdacaq eyni zamanda kredit borcu da bağlanacaq.

Yəni bu hərətləli uğurlu bir layihədir. Baxmayaraq ki, hazırda dünyada, Avropada, o cümlədən Azərbaycanda bərpaolunan enerjiyə daha böyük üstünlük verilir, biz də bu sahədə böyük uğurlara artıq imza atmışıq. Buna baxmayaraq, önəmli resursların, önəmli stansiyaların da faydası göz önündədir.

Bildirməliyəm ki, bu stansiyanı biz xarici tərəflərlə birlikdə inşa edəcəyik. Bugünkü mərasimdə İtaliyanın şirkətləri və "Made in Italy" naziri iştirak edir. Mən hörmətli qonağı səmimiyyətlə salamlayıram. Eyni zamanda Çinin bir şirkəti bu stansiyanın tikintisində iştirak edəcək. Yəni biz bu işi xarici əməkdaşlıq çərçivəsində görəcəyik. Əlbəttə ki, "Azərnerji" ilə İtaliyanın "Ansaldo" şirkəti arasındakı əlaqələr burada həlledici rol oynayır. Bildirməliyəm ki, "Azərnerji" ilə "Ansaldo" arasında müqavilələr İkinci Qarabağ müharibəsi başa çatdıqdan dərhal sonra imzalanmışdır. Azad edilmiş Qarabağda və Şərqi Zəngəzurdə bu gün böyük quruculuq-bərpa işləri gətirdiyi bir dövrdə ilk növbədə o bölgənin enerji potensialı araşdırılır və bu istiqamətdə də "Ansaldo" və "Azərnerji" tərəfdaşlıq çərçivəsində fəaliyyət göstərilir.

İtaliya şirkətinin bu stansiyanın inşasında iştirakı təsadüfi deyil. İtaliya bizim strateji tərəfdaşımızdır. İtaliya ilə Azərbaycan arasında strateji tərəfdaşlığa dair iki sənəd imzalanmışdır, yüksək səviyyəli qarşılıqlı səfərlər təşkil edilmişdir. Bu ilin yanvar ayında başlayaraq İtaliyanın yeni hökumətinin üç naziri artıq Azərbaycana səfər etmişlər - müdafiə naziri, energetika naziri və bu gün şirkətlər və "Made in Italy" naziri. Cəmi bir ay ərzində, - yəni birinci səfər yanvarın 11-də olmuşdur, - yeni hökumətin 3 naziri Azərbaycanda səfərdə olub. Bu, bizim əlaqələrimizin, doğrudan da, nə qədər yüksək səviyyəyə çatmasından xəbər verir.

Əlbəttə, bütövlükdə energetika sahəsində əməkdaşlıq önəmlividir. Azərbaycanın neftinin böyük hissəsi İtaliya bazarına çatdırılır və iki ildən artıqdır ki, Azərbaycan qazı İtaliya bazarına çatdırılır. TAP layihəsi bizim birgə uğurumuzdur. "Cənub qaz dəhlizi"nin başlanğıcı Azərbaycanın Xəzər dənizindəki sektorudursa, bunun son məntəqəsi İtaliyadır və yol boyunca bir neçə ölkə Azərbaycan qazından faydalanır. O cümlədən Avropanın yeni ehtiyaclarını nəzərə alaraq keçən il Avropa Komissiyası ilə Azərbaycan arasında imzalanmış sənədə əsasən, biz Avropa məkanına təbii qazın həcmindən artırılması təmin edəcəyik. Əlbəttə ki, burada TAP layihəsinin iki dəfəyədə genişləndirilməsi məsələsi gündəlikdədir. Bu məsələ artıq bir müddətdir ki, müzakirə edilir, o

cümlədən bu ayın əvvəlində Bakıda keçirilmiş "Cənub qaz dəhlizi"nin Məşvərət Şurasında geniş müzakirə edilmişdir.

Əminəm ki, biz bütün istiqamətlər üzrə hədəflərə çatacağıq və necə ki neft və qaz layihələri, eyni zamanda Azərbaycanın elektrik enerjisi də Avropa məkanına çatdırılacaq. Bu məqsədlə keçən ilin dekabr ayında müvafiq anlaşma imzalanmışdır və Azərbaycanın potensialı, o cümlədən "yaşıl enerji" potensialı Avropa üçün yeni imkanlar açacaqdır.

Yəni İtaliya-Azərbaycan əlaqələri təkcə iki ölkənin maraqlarını təmin etmir, böyük coğrafiyanın maraqlarını təmin edir. Onu da bildirməliyəm ki, bizim əməkdaşlığımız təkcə energetika sahəsi ilə məhdudlaşmır. İtaliya Azərbaycanda əsas ticarət tərəfdaşdır. Hazırda Bakıda Azərbaycan-İtaliya Universitetinin yeni binası inşa edilir. Azad edilmiş torpaqlarda bərpa-yenidənqurma işlərində İtaliya şirkətləri çox fəal iştirak edirlər - dini abidələrin bərpası və tikintisi, qəlbə muzeylərinin tikintisi və dizaynı. Yəni bu, doğrudan da, çox strateji tərəfdaşlıqdır və əlbəttə ki, bugünkü mərasim bunu bir daha göstərir.

Deməliyəm ki, Azərbaycanda bütövlükdə elektroenergetika sahəsi son illər ərzində çox sürətlə və uğurla inkişaf etmişdir. Son 20 il ərzində Azərbaycanda 34 elektrik stansiyası inşa edilmişdir və bu stansiyaların generasiya gücü təqribən 3400 meqavat borabərdir. Sadəcə olaraq, müqayisə üçün deyə bilərik ki, hazırda bizim ümumi generasiya gücümüz 7200 meqavatdır, onun 3400 meqavatı son 20 ildə yaradılmışdır. İndi təsəvvür edin, əgər biz bunu etməsəydik, əgər bu məsələni prioritet seçməsəydik, bu gün bizim iqtisadi və sənaye inkişafı sual altında ola bilərdi. Bu gün biz öz enerji təhlükəsizliyimizi təmin edə bilməzdik. Yəni bütün işlər vaxtında aparıldı, ardıcılıqla aparıldı. Bugünkü mərasim və 2025-ci ildə fəaliyyətə başlayacaq yeni stansiya bizim enerji potensialımızı daha da gücləndirəcək. Çünki buna həm Azərbaycan, həm də Avropada ehtiyac var. Biz azad edilmiş torpaqlarda bərpa-yenidənqurma işlərini ilk növbədə elektroenergetika sahəsindən başlamışıq və artıq 10-dan çox yarımstansiya inşa edilmişdir, 10-dan çox su-elektrik stansiyası inşa edilmişdir. Artıq biz iki il ərzində Şərqi Zəngəzur

bölgəsində 50 meqavatdan çox generasiya gücü yaratdıq və bu rəqəm bu ilin sonuna qədər 200 meqavata qədər artacaq. Yəni biz ancaq azad edilmiş torpaqlarda cəmi 3 il ərzində 200 meqavatlıq enerji gücü yaratmış olacağıq. Bütün stansiyalar ümumi şəbəkəyə qoşulmuşdur. Şərqi Zəngəzurdə və Qarabağın böyük hidroenergetika potensialı imkan verəcək ki, biz o bölgələrdə 500 meqavata qədər generasiya gücləri yaradaq. Yəni bu sahə prioritet olaraq qalır.

Amma eyni zamanda bildiyiniz kimi, bərpaolunan enerji növlərinin inkişafı üçün Azərbaycanda çox böyük potensial var. Hazırda iki stansiya inşa edilir - 470 meqavatlıq günəş və külək. Üçüncü stansiyanın inşası yaxın vaxtlarda başlayacaq, o da bizə təqribən 240 meqavat əlavə güc verəcək. Hazırda xarici investitorlarla imzalanmış sənədlər əsasında 25 qısqavata qədər günəş və külək-elektrik enerjisi stansiyalarının inşası nəzərdə tutulur - böyük hissəsi Xəzər dənizində, bir neçəsi isə quru sahələrdə. Yəni bu, doğrudan da, çox böyük potensialdır və təkcə Xəzər dənizinin külək enerjisi potensialı 157 qısqavata bərabərdir.

Biz bu gün, doğrudan da, böyük və önəmli işin təməlini qoyuruq. Əminəm ki, stansiya nəzdində tutulmuş vaxtda inşa ediləcək və həm ölkəmizin enerji potensialını gücləndirəcək, ixrac imkanlarımızı gücləndirəcək və həm də xarici tərəfdaşları yeni gələcək layihələrə yol açacaqdır.

Sağ olun.

İtaliyanın şirkətləri və "Made in Italy" naziri **Adolfo Urso** çıxış edərkən dedi:

- Son illər ərzində İtaliya ilə Azərbaycan arasında güclü əlaqələrin möhkəmləndirən çoxsaylı və mühüm görüşlər önəmsini daha da inkişaf etdirmək məqsədilə bu gün burada olmaqdan son dərəcə məmnunam. Biz artıq neçənci dəfədir ki, Azərbaycana səfər edirik. Biz Azərbaycanın tarixi dostu və cənab Prezidentin artıq qeyd etdiyi kimi, üçüncü nazirdir ki, bu gün Bakıya səfər edir. Müdafiə naziri, energetika naziri və bu gün isə şirkətlər naziri Bakıdadır. Bu, əslində, İtaliya ilə Azərbaycan arasında güclü əlaqələrin olmasını göstərir.

2018-ci ildə İtaliya Prezidenti Sercio Mattarella Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham

Əliyev tərəfindən burada qəbul olunmuşdur. Həmin səfərdən cəmi iki il sonra Azərbaycan Prezidenti 2020-ci ildə Romaya səfəri ilə bizi ziyarət etmişdir. Həmin il Azərbaycanın enerji potensialını İtaliyada mühüm il oldu və sonra dövlət başçısı yenidən ölkəmizə səfər etdi. Mən isə nazir kimi, - həmçinin Azərbaycana səfərlər də səfər etmişəm, o vaxt mənim xarici ticarət naziri idim, - 2020-ci ildə etdiyim səfərə gəlincə, bu mənim məhz ərazilərin işğaldan azad edilməsindən sonra, müharibədən sonra etdiyim ilk səfəri idi.

Azərbaycan Respublikası ilə İtaliya Respublikası arasında Çoxölcüli Strateji Tərəfdaşlığın gücləndirilməsinə dair Birgə Bəyannamə çərçivəsində Bakı ilə Roma arasında xüsusi münasibətlərə böyük inamla yanaşı, iki ölkə arasında çoxölcüli strateji tərəfdaşlığa əsaslanan mövcud münasibətlərin, siyasi dialoqu hərtərəfli genişləndirilməsi üçün davamlı və əmin şəkildə çalışırıq.

Ölkəmizə əsas enerji təchizatçılarından biridir. Cənab Prezident burada bizim həyata keçirəcəyimiz layihənin vacibliyini qeyd etdi. Söhbət burada həmçinin TAP boru kəmərinin buraxılış qabiliyyətinin iki dəfə artırılmasından gedir. Beləliklə, İtaliyaya daha çox təbii qaz da xil olacaqdır.

İki ölkə arasında dostluq əlaqələri və geniş əməkdaşlıq təhsildən tutmuş mədəniyyətə qədər müxtəlif sektorlarda əməkdaşlığın genişləndirilməsinə təmin etmişdir. Bu gün sizin nəhəng "Azərnerji" şirkəti ilə "Ansaldo" arasında qurulmuş tərəfdaşlıq tarixi bir hadisədir. Bu həmçinin dövlətin səlahiyyətində olan əlavə imkanlar hesabına təmin ediləcəkdir. "Ansaldo" şirkəti İtaliya sənayesinin mühüm bir hissəsidir, onun tarixi 170 ildir. Həmin müəssisə 170 il bundan əvvəl Genuya şəhərində təsis edilmişdir və bu gün onun fəaliyyəti beynəlxalq səviyyədə həyata keçirilir.

Beləliklə, biz yeni bir sahifəni açırıq, enerjiyə, təmiz enerjiyə keç

çidi təmin etməyə çalışırıq. Qeyd etmək istəyirik ki, "Ansaldo Energia"nın avadanlıqları bu gün dünyanın bir çox yerlərində istismar olunur və onlar etibarlılığına görə universal şəkildə tanınır. Onlar italyan mühəndisliyinin məhsulu olmaqla yanaşı, İtaliyada istehsal edilmiş ən yaxşı mallarımızın mühüm hissəsidir və biz bundan fəxrələnirik. Bu mənada, beləliklə, əminəm ki, İtaliyanın bacarıqları Azərbaycanda ətraf mühitə dair qanunvericiliyin qoyduğu tələblər əsasında hamı üçün enerjinin təmin edilməsinə yönəlmiş sizin milli energetika planınızı müşayiət edəcək ən yaxşı alət olacaqdır.

Energy bundan sonra da strateji mövzu olaraq qalacaqdır və İtaliya öz növbəsində sizin enerjiyə keçid prosesində iştirak etmək istəyir. Əlbəttə ki, bərpaolunan enerji sahəsində layihələrə - günəş və külək enerjisinə gəlincə, sizin layihələrdə iştirak etmək istərdik və beləliklə, bütöv regionu əhatə edəcək həmin bu enerji imkanlarına öz töhfəmizi verə bilərik.

Öz bacarıqları və təcrübəsi ilə İtaliya gələcək illərdə də Azərbaycanın geniş energetika planları üçün etibarlı müttəfiq olacaqdır. Həyata keçiriləcək əməkdaşlığa gəlincə, əminəm ki, biz həmçinin digər sənaye sahələrində, o cümlədən kənd təsərrüfatı və yeyinti məhsullarının istehsalında sizinlə işləyə bələcəyik. Biz sizin tərəfimizdəyik, istərdik ki, Azərbaycanın inkişafına və Avropanın enerji təhlükəsizliyinə öz töhfəmizi verək.

Mən bu mərasimdə iştirak edənlərin hamısını ürəkdən salamlayıram və demək istəyirəm ki, gələcək nəsillərin tələbatlarını daha geniş şəkildə təmin edəcək dayanıqlı həyat naminə birgə səylərimizi davam etdirəcək, ölkələrimiz arasında dostluq möhkəmlənməsi üçün növbəti uğurlu addımlarımızı atacağıq. İstərdim ki, İtaliya ilə Azərbaycan arasındakı tərəfdaşlıq Avropada nümunəvi olsun və biz də bu gün sizin tələbatlarınızı cavab vermək istəyirik.

Bu gün keçirilən bu tədbir ölkələrimiz, hökumətlərimiz və xalqlarımız arasında dostluğun rəmzidir. Biz bu gün daha geniş enerji dayanıqlılığının təmin edilməsinə, infrastrukturumuzun genişləndirilməsinə yönəlmiş addımları atırıq.

Cənab Prezident, bu mərasimdə iştirak etdiyinizə görə Sizə təşəkkürümü bildiririk. Biz bilirik ki, Sizin hökumətinizlə işləyərək ölkəmizə öz töhfəmizi verəcəyik. Sizə uğurlar arzulayıram.

İtaliyanın "Ansaldo Energia" şirkətinin prezidenti **Cupezze Marino** çıxış edərkən dedi:

- Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Zati-aliləri cənab İlham Əliyev.

Nazir Urso.

Azərbaycanın rəsmi şəxsləri.

Bu gün burada olmaqdan böyük şərəf və iftixar hissi duyuram, belə bir mühüm tədbirdə, mərasimdə iştirak edirəm.

Mən Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevə bu əməkdaşlığa açdığı yola, bizim məhz sənayelərimiz arasında əlaqələrin gücləndirilməsinə verdiyi dəstəyə görə təşəkkürümü bildirirəm. Mən həmçinin Azərbaycanın energetika naziri Pərviz Şahbazova bu layihənin həyata keçirilməsinə verdiyi dəstəyə görə təşəkkürümü bildirirəm. Biz artıq birinci razılaşmanı sizin nazirliklə imzaladıq, indi isə bu təməllərin mərasimində iştirak edirik.

